

Загальні правові аспекти розірвання шлюбу

Шлюб припиняється внаслідок його розірвання за спільною заявою подружжя або одного з них, а також за спільною заявою подружжя (або за позовом одного з подружжя) на підставі рішення суду.

Випадки, в яких шлюб розривається органом державної реєстрації актів цивільного стану

Шлюб розривається органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, яке не має дітей та за заявою одного з подружжя, якщо другий з подружжя визнаний безвісно відсутнім або недієздатним.

Шлюб розривається незалежно від наявності між подружжям майнового спору.

Якщо один із подружжя через поважну причину не може особисто подати заяву про розірвання шлюбу до органу державної реєстрації актів цивільного стану, таку заяву, справжність підпису на якій має бути нотаріально засвідченою, або прирівняну до неї, від його імені може подати другий із подружжя.

Розірвання шлюбу, здійснене органами державної реєстрації актів цивільного стану, засвідчується свідоцтвом про розірвання шлюбу, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України.

Випадки, коли шлюб розривається за рішенням суду

Шлюб припиняється внаслідок його розірвання за позовом одного з подружжя на підставі рішення суду, відповідно до статті 110 Сімейного кодексу України.

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу, якщо судом буде встановлено, що заява про розірвання шлюбу відповідає дійсній волі дружини та чоловіка і що після розірвання шлюбу не будуть порушені їхні особисті та майнові права, а також права їхніх дітей.

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу після спливу одного місяця від дня подання заяви. До закінчення цього строку дружина і чоловік мають право відкликати заяву про розірвання шлюбу.

Розірвання шлюбу, здійснене судом до набрання чинності Законом України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» (27.07.2010), підлягає державній реєстрації в органі державної реєстрації актів цивільного стану.

Державна реєстрація розірвання шлюбу може бути проведена органом державної реєстрації актів цивільного стану за нотаріально засвідченою або прирівняною до нотаріально засвідченої заявою одного з подружжя, якщо актовий запис про розірвання шлюбу вже складено за заявою другого з подружжя на підставі рішення суду про розірвання шлюбу або на підставі пункту 3 частини першої статті 107 Сімейного кодексу України до набрання чинності цим Законом, у разі якщо така особа не може з поважної причини особисто з'явитися до державного органу реєстрації актів цивільного стану.

Документом, що засвідчує факт розірвання шлюбу судом, є рішення суду про розірвання шлюбу, яке набрало законної сили.

Строки розірвання шлюбу

У разі розірвання шлюбу без рішення суду, орган державної реєстрації актів цивільного стану складає актовий запис про розірвання шлюбу після спливу одного місяця від дня подання заяви про розірвання шлюбу подружжя, яке не має дітей, якщо вона не була відкликана.

Якщо подружжя через поважну причину не може з'явитися до відділу державної реєстрації актів цивільного стану для державної реєстрації розірвання шлюбу в установлений для них день, строк такої реєстрації на письмове прохання подружжя може бути перенесений на інший день. При цьому строк перенесення державної реєстрації розірвання шлюбу не може перевищувати одного року з дня подання заяви.

У разі розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану шлюб припиняється у день реєстрації розірвання шлюбу.

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу після спливу одного місяця від дня подання заяви. В разі розірвання шлюбу судом шлюб припиняється у день набрання чинності рішення суду про розірвання шлюбу.

Державна реєстрація розірвання шлюбу на підставі рішення суду, постановленого до набрання чинності Законом України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», яке набрало законної сили, може проводитись незалежно від строку, що минув після його постановлення.

Місце державної реєстрації розірвання шлюбу

Державна реєстрація розірвання шлюбу провадиться за місцем проживання подружжя або одного з них .

Відділ державної реєстрації актів цивільного стану не вправі відмовити в державній реєстрації розірвання шлюбу, якщо один з подружжя звернувся із заявою про державну реєстрацію розірвання шлюбу до відділу державної реєстрації актів цивільного стану не за своїм місцем проживання, а за місцем проживання другого з подружжя. У цьому разі місце проживання другого з подружжя підтверджується його паспортом або паспортним документом з відміткою про його проживання чи відповідною довідкою, виданою компетентними органами.

Якщо один з подружжя визнаний у встановленому законом порядку безвісно відсутнім, недієздатним, то державна реєстрація розірвання шлюбу провадиться за місцем проживання другого з подружжя за його заявою про розірвання шлюбу.

Документи, що подаються для державної реєстрації розірвання шлюбу до органів РАЦС

Державна реєстрація розірвання шлюбу на підставі рішення суду, постановленого до набрання чинності Законом України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», проводиться за письмовою заявою про державну реєстрацію розірвання шлюбу на підставі рішення суду, яка подається подружжям або одним з них, по пред'явленні копії рішення суду (витягу з рішення суду) про розірвання шлюбу, що набрало законної сили, а також паспорта або паспортного документа, квитанції про сплату встановленої судом суми державного мита. Державна реєстрація розірвання шлюбу без рішення суду, проводиться на підставі письмової заяви про розірвання шлюбу подружжя, яке не має дітей, у якій повинно бути зазначено про відсутність у них спільних дітей.

Якщо один з подружжя через поважну причину не може з'явитися для державної реєстрації розірвання шлюбу, він може під час подачі заяви про реєстрацію розірвання шлюбу або впродовж місяця письмово повідомити орган державної реєстрації актів цивільного стану про згоду реєстрації розірвання шлюбу за його відсутності та зазначити місцезнаходження органу державної реєстрації актів цивільного стану, до якого слід надіслати свідоцтво про розірвання шлюбу. У разі надсилання письмового повідомлення підпис на ньому того з подружжя, який не може з'явитися, повинен бути нотаріально засвідчений.

Якщо один із подружжя визнаний у встановленому законом порядку безвісно відсутнім, недієздатним, державна реєстрація розірвання шлюбу проводиться за заявою другого з подружжя про розірвання шлюбу відповідно до статті 107 Сімейного кодексу України.

До заяви про розірвання шлюбу подружжя, яке не має дітей, та про розірвання шлюбу відповідно до статті 107 Сімейного кодексу України має бути додане свідоцтво про шлюб.

До заяви про розірвання шлюбу відповідно до статті 107 Сімейного кодексу України ініціатором розірвання шлюбу, крім того, додається копія рішення суду (витяг з рішення суду) про визнання другого з подружжя безвісно відсутнім чи недієздатним .

Про державну реєстрацію розірвання шлюбу в паспортах або паспортних документах осіб, шлюб між якими розірвано, робиться відмітка про реєстрацію розірвання шлюбу із зазначенням місця і часу цієї реєстрації, прізвища, власного імені, по батькові особи, з якою розірвано шлюб, прізвища після реєстрації.

Якщо державна реєстрація розірвання шлюбу була проведена за відсутності одного з подружжя, відмітка про розірвання шлюбу в його паспорті або паспортному документі робиться при врученні йому свідоцтва про розірвання шлюбу тим відділом державної реєстрації актів цивільного стану, який видає свідоцтво, із зазначенням фактичного місця та дати державної реєстрації розірвання шлюбу.

Відмітка про розірвання шлюбу за рішенням суду проставляється в паспортах або паспортних документах осіб, шлюб між якими розірвано, у разі їх звернення до відділу державної реєстрації актів цивільного стану та пред'явлення рішення суду.

Провідний спеціаліст
Дніпровського районного
Управління юстиції у м. Києві

В.О. Кодь